

ספר דגל מחנה אפרים המפואר

וזאת התורה דנפק מפום ארי דבי עילאי ה"ה אמ"ו הרב הגאון הגדול המפורסם בוצינא קדישא נר ישראל איש אלקים קדוש מוה' משה חיים אפרים זצוק"ל שהיה אב"ד דק"ק סדילקאב, נכד של הרב האלקי אשר שמו הטוב הולך מסוף העולם ועד סופו מוה' ישראל בעש"ט זצוקלה"ה ממעזבזבז וכותו יעמוד לנו ולכל ישראל דחדש חידושין בגו עירין קדישין ותורת משה היה טמון וחתום באוצרותיו באוצר החיים בכתב עט סופר מהיר במלאכתו במלאכת הקודש וכל גדולי הדור המה משתוקקים וחפצים לטעום טעם עריבות ומתיקות דבריו שיצא מפי הקדוש להוציא לאור עולם: וקם בן אפרים נושקי רומי קשת ואזר חלציו האיש אשר נתן לו שכל במרומים ועמו קשורה הוא שמלתו לעורו ומי האיש החפץ למצוא לנפשו דברי חפץ ימצא בדברי הקדוש מטמונת וסגולת מלכים עד אין חקר יקר מפי ומפנינים: וזכות המחבר יעמוד לנו ולכל ישראל אמן:

שער דפו"ר תק"ע

מהדורה חדשה ומפוארת, מאירת עינים, בהגהה מדויקת ומתוקנת, נוספו רבבות מראי מקומות וציונים, נפתחו ראשי תיבות וקיצורים, הקטעים חולקו לפסקאות קצרות, נוספו סימני פיסוק וניקוד ובתוספת אלפי כותרות משנה

יוצא לאור ע"י ממלכת התורה "עוז והדר"
שנת תשפ"ז לפ"ק

מאור ושמש

המפואר

יוצא לאור על ידי ממלכת התורה "עוז והדר"
בנשיאות הגאון רבי יהושע לייפער שליט"א
אב"ד דק"ק באר משה מאנסי
נשיא וראש ממלכת התורה

ראש בית המדרש ועורך ראשי
הרב מנחם מגדל פומרנץ

מבקר אחראי עורך אחראי
הרב אהרן פישר הרב יחיאל פיירמן

עורכים ומבקרים

הרב נתנאל וולנר	הרב אריה וואהל
הרב הלל טבאק	הרב זושא בן ציון דינקלס
הרב אברהם שלום מושקוביץ	הרב יחיאל מרדכי אורבך
הרב חיים סגל	הרב משה בן ציון אושפיזיא
הרב משה מנחם פישר	הרב דוד בהר"ן
הרב יוסף פרידמן	הרב ברוך גולדברג
הרב שמחה קורלנסקי	הרב יצחק גרפינקל
הרב משה רובין	הרב דוד הוכברג
הרב פלטיאל שוורץ	הרב אריה הירשמן

פרקי תולדות: הרב יהושע זילברברג
עימוד: הרב יצחק קפלר

כל הזכויות שמורות
לממלכת התורה "עוז והדר"
Rabbi Y. Leifer
8 Truman Ave.
New square N.Y. 10977

היות ומושקע במהדורה חדשה מפוארת זו הון רב ויגיעה רבה, לכן ע"פ דין תורה ולהבדיל עפ"י הזכויות בכל המדינות אנו אוסרים בכל תוקף כל הדפסה צילום והעתקה כולל העתקה חלקית מספר זה, וכן אין לתרגם או לאכסן במחשב או לקלוט בכל דרך שהיא כל חלק שהוא מהספר, וכן אין לעשות כל שימוש מסחרי בחומר הנדפס, בביאורים במקורות ובכל ההוספות. ואין הספר נמכר אלא על מנת שלא יעשה בו שימוש שלא כדין. ושארית ישראל לא יעשו עולה.

הארות והערות יתקבלו בכרחה
Office@oz-vehadar.com

פקס: 03-5423180

להקדשות והנצחות:

oiz@oizusa.com

PO Box 340 Monsey NY 10952

נדפס בארץ ישראל

על נייר ח"ל שאין בו חשש חילול שבת

Printed in E. ISRAEL

באירופה:

Tel: 44-191-430-0333

באר"ב:

Tel. (718) 437-0054

בארץ ישראל:

טל. 02-9924603

Fax: 44-191-430-0555

Fax. (718) 437-3514

פקס 03-5435884

הפצה והזמנות:

'היכלי תורה'

לוחות: הפאר ירושלים

יעיצוב כריכה ושערים: ג. ויסקופף

פרשת בראשית

או שמות וקמיע או סגולות, על כרחך שהם ממש התורה, כי הכל נכלל בתורה, דהיינו חלקות ורפואות וסגולות ושמות ולית זה חסר כלום.

הצורך ברופאים וסגולות, היא מחמת חסרון אמונה ואם היה האמונה תקועה תמיד בלב כל בני האדם זה, 'והיה ה' מצטמו', צודאי לא היה צריך לרפואות או לשום דבר רק לחסד אל, או על ידי תפילה לעורר חסד אל יתברך עליו להשיב את נפשו, או על ידי לימוד תורה הקדושה כמו שכתוב (משלי ד כג), 'ולכל צשרו מרפא'. אך מחמת חסרון אמונה חס ושלום, צריכין לפעמים לרפואות או לשאר דברים.

התורה היא בתכלית השלימות וזה שאמר דוד המלך עליו השלום, 'תורת ה' תמימה' (תהלים יט ט), הוא בשלימות גמור, שאין זה שום דבר חסר רק בתכלית השלימות, הדא ציה כוליה ציה כנ"ל. ולכך 'משיבת נפש', לכל אחד לפי מה שמאמין בו, אבל הכל היא על ידי התורה כנ"ל.

הרמז לשלימות התורה במילה בראשית וזה יש לומר גם כן, בפתיחת התורה מרמזת לזה במלת בראשית, שהוא ראשי תיבות, ב'תורה יש, א' היא אלוקות, ר' היא רפואות, ש' היא שמות והיא ש צימין, וש בשמאל מורה על סגולות, ות' מורה על תמימה, היינו מפני שהיא תמימה לית זה שום דבר חסר, רק נקרא שלימות כל דבר המהיה ברוחניות וצגשמיות, והצן.

מדוע פותחת התורה במילה בראשית, ומדוע נקראת תמימה ומשיבת נפש

בראשית ברא אלקים (א א). להצין פתיחת תורתנו הקדושה במלת בראשית, דהנה דוד המלך עליו השלום אמר (תהלים יט ט), 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', וצריך להצין שייכות זה שהיא תמימה ומשיבת נפש.

ביאור מאמר הזוהר 'קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא'

והענין הוא כך, כי ידוע מה שכתוב בזוהר הקדוש (אחרי עג). קודשא צריך הוא ואורייתא ונשמתייהון דישראל כולהו חד, עד כאן. ויש להצין זה. כי חיות ישראל הוא כצבול מענמות הקדוש צרוך הוא כמו שכתוב (בראשית ז ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים', ואיתא כלום אדם נופח אלא מענמותו.

וזאת התורה הוא האדם, לכך יש זה רמ"ח מלות עשה ושס"ה מלות לא תעשה, כנגד אצריו וגידיו של אדם (זוהר וישלם קע:), כמו שכתוב בפסוק (צמדנר יט ד) 'זאת התורה אדם' וכו'. וזה מרמז שהתורה ממש הוא ענמות האדם, הרי קודשא צריך הוא ואורייתא וישראל כולהו חד.

כל החכמות והרפואות מקורן בתורה

נמצא, כצריך להשיב נפש מישראל הן ברוחניות הן בצגשמיות, אי אפשר להשיב כי אם צקודשא צריך הוא וצאורייתא, אשר משם אנו חיים. ומה שאנו רואים שלפעמים משיצים נפש חולה על ידי רפואות

הקדוש ברוך הוא ברא את הטבע בחכמה

עוד יש לומר, בראשית ברא אלקים. יש לפרש דהנה 'אלקים' גימטריא 'הטבע'. וראשית היינו חכמה, כמו שתרגם ירושלמי על בראשית, 'בחוכמתא'. וזה יש לומר שמרמז הפסוק, בראשית, היינו בחכמה, ברא אלקים, ה' יתברך ברא הטבע בעולם.

בריאות הגוף תלויה באיזון ארבעת היסודות

וזדו חכמה נפלאה, כי הטבע הם הד' יסודות ארמ"ע, אש, רוח, מים, עפר. וכל עיקר צריאות הגוף תלוי, כשהיסודות הם במזוג השווה. וכאשר יסוד אחד מתגבר על הצירו חס ושלום, מזה נמשך לאדם איזה מחוש וחולשת הגוף חס ושלום. כידוע לחכמי הטבעים, כי כל הרפואות הם רק לחזק ולגבר הטבע, שלא יהיה שום רפיון באחד מהצירו, רק כולם יהיו במשקל השווה.

ע"י חכמה יכול האדם לשנות את טבעו לגמרי

והתורה היא נחמיות, ומה שיש בעולם יש באדם על דרך עש"ן - עולם שנה נפש. ולכן צודאי אדם שהוא בר שכל ויש לו חכמה, יכול לצרוא לעצמו טבע חדשה ולשנות טבעו שהיה לו מכבר. דרך משל, אם נולד בטבע שיהא כעסן או חמדן, כשהוא בר שכל יכול להפך ולשנות טבעו ולכבוש כעסו ויהיו דבריו צנחתי. וכן לא יתמוד וירדוף אחר מותרות, רק יסתפק במה שיש לו. והכל תלוי בחכמה כמו שכתוב (משלי יט יא) 'שכל אדם האריך אפיו', ועוד 'כי כעס צחיק כסילים ינות' (קהלת ז ט). כי האורה צריך שתדמה ליורה, כמו שיורר הכל ברא הטבע בעולם על ידי חכמה, כן האדם יכול לצרוא לו על ידי חכמה טבע חדשה.

ע"י התורה מתאזנים הד' יסודות ונמשכים רפואות

ומזה נצין איך בגשמיות יכולין להשיב נפש על ידי התורה, כי ציטול וחולשת הנפש בא מחמת רפיון אחד מיסודות הנקראים טבע כנ"ל, וכשמתקנים היסודות להיות כולם מתנהגים במשקל השווה, צוה נתיישב הנפש על עמדו הראשון. וכבר אמרנו, בראשית, היינו בחכמה ברא אלקים, היינו הטבע נברא בחכמה, וחכמה היינו התורה, כמו שכתוב (מהלים קד כד) 'כולם בחכמה עשית', ולכן תיקון וחיזוק הטבע, הוא גם כן על ידי התורה, שיש בתורה עניני רפואות גם כן כנ"ל, והצן.

ע"י החכמה המכונה כח-מה, יכולים הצדיקים לשנות הטבעים שבעולם

ואחר שחנני ה' דעת צרחמיו וצרו צדקיו, יש לקרב אל השכל האיך בחכמה ה' יתברך ברא הטבע. כי ידוע שדבר הנעלם שלא יבא עדיין לפועל, נקרא כח, שהוא עדיין צחתי. והדבר המתגלה, נקרא פועל, כמו יורא מבח אל הפועל, היינו מהנעלם אל הגלוי. וידוע חכמה היא אותיות כ"ח מ"ה (וזהו רעיא מהיימנא פינחס רלה:). ואותיות מ"ה עם הנעלם מאותיות מ"ה, הם מ"ס ה"א במלואו, גימטריא אלקים. לכן נברא בחכמה, אלקים, היינו הטבע, כי תיבת חכמה מורה על תיבת אלקים. ולכן יכולים הצדיקים הדצקים בתורה ובחכמה לשנות כל הטבעים, הן בגשמיות והן צרוחיות לטובה ולצרכה, והצן.

היראה נבראה ע"י החכמה, והחכמה נבראת ע"י היראה

עוד יש לומר בראשית ברא אלקים. בראשית, היינו בחכמה, ברא ה' יתברך, אלקים היינו יראה, כמאמר חז"ל (אבות ג יז) 'אם אין חכמה אין יראה. ויש

עצמו לבחינת אמת ומרחק עצמו בכל יכולתו מן השקר, אז יכול לבוא לחכמה. אבל מי שהוא עדיין מוטבע בשקר, אי אפשר שיבוא לבחינת חכמה אמיתית. והבן.

ע"י החכמה מהפך החומר לצורה

עוד יש לומר בראשית ברא אלקים. על דרך שאמרתי על פסוק (שמות יט ג) 'ומשה עלה אל האלקים', היינו שכל עליותיו של משה היה רק שיהיה בחינת 'אלקים', והיינו על ידי הזדככות חומר ונעשה כולו צורה שהוא חיות אור אלקים. על זה הדרך יש לומר גם כן שמרמז הפסוק (דברים לג א) 'וזאת הצרכה אשר צרך משה איש האלקים', היינו זהו הצרכה שצרך משה לישראל, שיכולו לעשות מן 'איש' שהוא מורה על חומר שנצטרך מאין איש, שיתהוה בחינת 'אלקים' שהוא צורה ואור אלקים, והיינו שישתמו למדריגתו העליונה, לזכך חמרם שיתהוה כולו אור בחינת אלקים.

וזוה יש לומר שמרמז כאן התורה צפתיחתה, ליתן ענה לזה איך לבוא למה שהוא עיקר התכלית, והיינו בראשית ותרגום ירושלמי 'בחכמתא', היינו על ידי החכמה ברא אלקים, יכול כל אדם לצרוא לעצמו שיהיה צריאה חדשה היפך מיום הוולדו, רק להתאחד ולעשות מחומר צורה ולא יהיה צו שום חומריות כלל רק בחינת אלקות, והבן:

אור הגנוז נגזו בתורה ובו משתמשים הצדיקים בכל דור

וירא אלקים את האור כי טוב (א ד). ואיתא במדרש (צ"ר יב ו) כי טוב לגנוז, וגנוז לצדיקים, ובו משתמשין צדיקים בכל דור ודור, עיין שם. ושמעתי מאדוני אבי זקני נשמתו עדין זללה"ה, היכן נגזו האור ההוא, ואמר שה' יתצרך גנוז בתורה.

לומר שמוזה למדו (צמגילה ט). לשנות לחלמי המלך ולכתוב 'אלקים ברא בראשית', כי 'אם אין יראה אין חכמה' (אבות שס), לכן צריך להיות גם כן בהיפוך, אלקים היינו ציראה, ברא ה' יתצרך, בראשית היינו חכמה.

ע"י החכמה יכול להגיע לידאת הרוממות

עוד יש לומר, דהנה אית יראה ואית יראה (מקו"ז בהקדמה ה: ובמקו"ן ל' עג:), יראת הרוממות של אין סוף צרוך הוא, גדיל דהוא עיקרא ושרשא דכל עלמין (זהוה בראשית יא:), ויראת העונש, כמבואר בזהוה הקדוש (שס) באריכות מזה, יעוין שס. וזה יש לומר שהתורה מרמזת על האדם, בראשית, היינו על ידי חכמה, ברא אלקים, ברא לשון צהירות ואור זכות, כמו 'צרה מאירת עינים' (תהלים יט ט), כי אותיות אה"ע מתחלפות. והיינו על ידי חכמה, יכול אדם לזכך ולטהר אלקים היינו היראה, שיהיה רק יראה פנימיות בלי שום ערבוז פניה מיראה חיצונית, רק יראת ה' טהורה, והבן.

ע"י החכמה אפשר לייחד גם בדברים הגשמיים

עוד יש לומר, בראשית היינו בחכמה, ברא אותיות 'אבר', היינו נעשה בחינות אבר המיוחד, אלקים, היינו, אפילו כל הדברים טבעים וסיפורי דברים, על דרך 'שיחת חולין של תלמידי חכמים' וכו' (ע"ז יט:), כמו שיצואר לקמן אם יראה ה' מזה, והבן.

האמת והחכמה תלויות זו בזו

עוד יש לומר, בראשית ברא אלקים. סופי תיבות 'אמת', כנזכר בבעל הטורים. ותרגום ירושלמי על בראשית, בחכמתא. והוא רמז שאי אפשר לבוא למדת אמת, כי אם מי שיש צו חכמה. אבל מי שהוא שוטה, אי אפשר כלל שיבוא לעולם לבחינת אמת. וכן להיפוך, מי שמדבק את

ויכל הוא לשון חימוד וחשוק, כמו 'כלמה נפשי' (מהלים פד ג), היינו כשהלדיק שהוא צחינת יום השביעי שהוא שבת, מעורר השתוקקות ומדבק עצמו לאור פני מלך חיים, אז הוא מפעיל פעולת השוקה בכל הנצרכים, שהם כולם מלאכתו אשר עשה על דרך הני"ל, כי כולם לא נבראו אלא בשבילו, והבן.

בשבת מתבטלים כל הדינים

עוד יש לומר, שמרמזו על דרך שכתוב צוהר הקדוש (תרומה קלה:) **כד עייל שבתא וכו' וכל דינין מתעברין מינה.** וזה שאמר הכתוב, **ויכל שיכלה, אלקים היינו הדינין, ביום השביעי כד עייל שבתא, כל הדינין בטלין ומבטלין ורחמים גוצרים, והבן:**

הטעם שלא צוה ה' על הדשאים שיבראו כל מין לחוד

ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע וכו', ותוצא הארץ עשב מזריע זרע למינהו (א יא-יג). **ודרשו חז"ל (חולין ס.),** **וצדשאים לא נאמר צווי 'למינהו', אך מעצמם נשאו קל וחומר וכו', עיין שם.** וזהו על פי פשוטו, שהיה קשה לחז"ל למה לא צוה ה' יתברך צדשאים 'למינהו', אך התירוץ הוא שה' יתברך ידע שהדשאים ישאו קל וחומר בעצמם מאליהם.

סגולה ועצה להנצל מהרהורים רעים

אבל, יש עוד בזה ענין נסתר אחר, אשר חנן ד' דעת לאדם לחדש צמורתו הקדושה, איש איש על עבודתו ותורתו ואור נשמתו, אשר חנן ד' ברחמיו וברוב חסדיו. **דהנה איתא במדרשים (צ"ר פז ז, מנחמא ויש טו)** **על פסוק (בראשית לט יא) 'ויצא הציטה לעשות מלאכתו, נכנס לעשות כרכיו, אך נתגלה לו שם דיוקנו של אציו, וצוה נח דעתו להתגבר על יצרו.** והוא מרמזו צחינת 'ואין

ורבן משתמשין לדיקים בכל דור ודור באור ההוא, היינו על ידי התורה שיש בה אותו האור, שיכולין להסתכל בו מסוף העולם ועד סופו, כמו שראו עיני ממש כמה מעשיות מה שכתב לדודי זקני המנוח רבי גרשון קרטיבור ז"ל לארץ הקדושה, איך שראה אותו בשבת בחוץ לארץ ומה זה עשה בחוץ לארץ, והשיב לו דודי זקני באגרת, שצאיתו שבת עשה איזה גביר צרית מילה בחוץ לארץ ושלח אחריו להיות מוהל אללו, וכהנה וכהנה אשר קצרה היריעה מהכיל, אשר הסתכל ממש מסוף עולם ועד סופו, והכל היה על ידי אותו אור שנגזר צמורה.

ויש לומר שזה מרמזו כאן בפסוק, כי הבעל הטורים פירש את האור בגימטריא 'צמורה', נמלא מצואר ממש בפסוק וירא אלקים את האור כי טוב לגנו, והיכן גנו, זאת האור ממש, היינו צמורה, שהוא מספר את האור, והבן:

העולם וישראל נבראו לשמש את הצדיקים יראי ה'

ויברך אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה (ב צ ג). **יש לומר בדרך רמזו על פי מאמר חז"ל (ברכות ו:) כל העולם לא נברא אלא בשביל זה, וכל העולם לא נברא אלא לזוה לזה עיין שם.** **העולה ממש, דעיקר צריחת העולם וכל ישראל היה רק בשביל לדיק אחד, שעובד ה' יתברך תמיד, באמת ובתמים וצאהצה שלימה.**

כשהצדיק משתוקק אל ה' הוא מעורר את כל הנבראים שישתוקקו גם הם

ובשעה הצדיק מעורר חשקו ומשתוקק להדבק בצלהים חיים, ממילא נמשכו אחריו כל ישראל, שכולם נקראים מלאכתו ששבילו נפעלו ונבראו. וזה שאמר הכתוב

בטל ממך ממילא כל דבר ערוה והרהורין
בישן חס ושלוס כנ"ל.

כיצד ציור דיוקן האב מבטל התאוות

וְלִזְדָּה הַטֵּעַם יֵשׁ לוֹמַר, שְׁמוּעִיל לְבַטֵּל הַיֵּצֵר
הַרַע לְצִייר לַפְּנִי דְיוֹקְנוֹ שֶׁל אֲצִיּוֹ, כִּי
אֲבָא הוּא חֲכָמָה כִּידוּעַ (וְזוֹהַר רַעִיָא מֵהֵימְנָא
קְדוּשִׁים פֶּגַז. ועוד). וְיִדוּעַ זַמְקוֹס שְׁמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל
אָדָם, שֶׁסָּם הוּא כּוֹלוֹ. נִמְלָא, כְּשִׁמְחָשַׁב זַחֲכָמָה,
הוּא דְבוֹק זַרְגַּע הַהוּא כּוֹלוֹ זַחֲכָמָה. וְכֵל מַה
שְׁאָדָם מַעוֹרֵר זַמַּחֲשַׁבְתּוֹ, כֶּךָ מַעוֹרְרִין עֲלָיו
מִלְמַעְלָה. לִכֵּן כְּשִׁאָדָם מַעוֹרֵר זַדְּבִיקוֹת מַחֲשַׁבְתּוֹ
זְדִיוְקָנוֹ שֶׁל אֲצִיּוֹ, זֹכֵר הוּא מַעוֹרֵר עֲלָיו
מִלְמַעְלָה זַחֲיִנְתּוֹ שֶׁהוּא קְצָרוֹת הַתְּאוּהָ, וְזֹכֵר
מִזְבָּטֵל וּמְסִיר מַעֲזָמוֹ הַתְּאוּוֹת רַעוֹת חָס וְשִׁלוֹס.

וְזֹה יֵשׁ לַפְּרָשָׁה, לְהַצִּין זְקִיָּוֹר נִמְרָךְ מַה שְׁכַתּוֹב
זַחֲיִקוּנִים (תְּקוּן ס"ט קה): 'ה' זַחֲכָמָה
יִסַּד אֲרָךְ' (מַשְׁלֵי ג יט), זַחֲבָא יִסַּד זַרְתָּא, עֵינִן
שֶׁסָּם, הוּא עַל דֶּרֶךְ הַנִּלְוֵל.

רמז הענין הנ"ל בפסוק 'תדשא הארץ דשא'

וְזֹהוּ שְׁאֵמַר הַכְּתוּב תּוֹצִיא הָאָרֶץ דִּשְׂאָא,
שֶׁהוּא רֵאשִׁי תִּצְוֹת דְיוֹקְנוֹ שֶׁל אֲצִיּוֹ,
אִז מִמִּילָא יֵהִיָּה הַכֵּל 'לְמִינִם' זְלִי שׁוֹס עַרְבּוֹב
מִיָּן אַחַר, וְהַצֵּן זֶה הַיֵּטֵב.

כל דיבוריו גם הגשמיים יהיו דבוקים לחכמה
העליונה

כִּלְ שִׁיחַ תְּדִשָּׂא (נוסח הפיוט 'הושענא אדון
המושיע' להושענא רבה). יֵשׁ לוֹמַר הַרְמֵז
זַכָּאן עַל דֶּרֶךְ הַיְדוּעַ שֶׁהַעִיקָר הוּא לְהַעֲלוֹת
כֵּל דִּיצוֹר שְׁמוֹצִיא מִפִּיּוֹ לְמַחֲשַׁבָּה וְחֲכָמָה, שֶׁהוּא
אֲבָא. זֹה יֵשׁ לוֹמַר שְׁמֵרוֹמוֹ זַכָּאן, 'כֵּל שִׁיחַ'
לְשׁוֹן דִּיצוֹר, וְאִפִּילוֹ שִׁחַת דְּזָרִים וְסִיפּוֹרִים,
'תְּדִשָּׂא' רֵאשִׁי תִּצְוֹת תְּעֵלָה דְיוֹקְנָא שֶׁל
אֲבָא, וְהַצֵּן:

אִישׁ שֶׁסָּם, אֲבָל דְיוֹקְנוֹ שֶׁל אֲצִיּוֹ הִיָּה שֶׁסָּם. וְלִכֵּן
יֵשׁ סְגוּלָה וְעֵצָה לְהַנְלֵל מֵהַרְהוּרִים רַעִים חָס
וְשִׁלוֹס, אִז תְּאוּוֹת זְנוֹת חָס וְשִׁלוֹס, לְצִייר לַפְּנִי
דְיוֹקְנוֹ שֶׁל אֲצִיּוֹ, וְזֶה מוֹלִיד זֹכֵר כַּח קְדוּשָׁה
וַיִּנְלֵל זֹכֵר מֵהַיֵּצֵר הַרַע וּמִכֵּל הַתְּאוּוֹת רַעוֹת.
עַד כֵּאֵן שְׁמַעְתִּי אִז רֵאשִׁי כְּתוּב בְּאִיזָה
סִפֵּר.

ע"י דבקות בחכמה מבטל כל התאוות

וְאִפְשָׁר לְקַרֵּב זֶה אֶל הַשְּׂכָל שְׁיִעִיל זֶה לְהַנְלֵל
מֵהַיֵּצֵר הַרַע, עַל פִּי שְׁמַעְתִּי
מֵאֲדוּנֵי אֲבִי זְקֵנִי נִשְׁמַתּוֹ עֵדָן רַבִּי יִשְׂרָאֵל
בְּעַל שֵׁם שְׁאֵמַר, שְׁכַתּוֹב זַסְפֵּר בְּרִית מְנוּחָה
(הַדָּרָךְ הַרְאִשׁוֹנָה דף ז), שְׁחֲכָמָה נִקְרָא 'קְצָרוֹת
הַתְּאוּהָ'. כִּי כְּשִׁאָדָם דְבוֹק זַחֲכָמָה, מִמִּילָא כֵּל
הַתְּאוּוֹת זַבְּטִין מִמֵּנוּ וְלִכֵּן נִקְרָא קְצָרוֹת הַתְּאוּהָ,
הֵינּוּ שַׁעַל יְדֵי הַחֲכָמָה, הוּא מְקַבֵּר וּמִזְבָּטֵל
כַּח הַתְּאוּהָ מַעֲלָיו.

כשמדבק שכלו בחכמת התורה ומשליטו על
איבריו, נעשה גופו רוחני

וְעַל פִּי זֶה אֲמַרְתִּי פִּירוּשׁ הַפְּסוּק (דְּזָרִים כג
טו) 'וְהָיָה מִחֲנִיךְ קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ
עָרוֹת דְּזָרִי'. כִּי קוֹדֵשׁ נִקְרָא חֲכָמָה כִּידוּעַ
(וְזוֹהַר אַחֲרֵי סָא. ועוד), וְהוּא הַשְּׂכָל שֶׁל אָדָם.
וְכֵשֶׁהוּא מִדְּבַק מַחֲשַׁבְתּוֹ וְשִׁכְלוֹ לְחֲכַמַת הַתּוֹרָה
וְאֵלֵהוּת, וּמִנְהִיג כֵּל אֲצִיּוֹרֵי זֹכֵר הַשְּׂכָל, זֹכֵר
פּוֹעֵל שְׁנַעֲשִׂים כֵּל הַאֲצִיּוֹת שֶׁלּוֹ רֹחֲנִיוֹת, רַק
חֲכָמָה וְשִׂכְלָה, כִּיּוֹן שְׁדְּבֻקִים אֶל הַשְּׂכָל. וְזֶהוּ
שֶׁהַדְּיֻקִּים קְדוּשֵׁי עֲלִיוֹן, מֵהַפְּכִים הַחֹמֵר שֶׁלֹּהֵם
לְזוּרָה, שֶׁהוּא הַחֲכָמָה וְהַשְּׂכָל וְנַעֲשֶׂה כּוֹלוֹ
חֲכָמָה. וְזֶה שְׁאֵמַר הַכְּתוּב 'וְהָיָה מִחֲנִיךְ קְדוֹשׁ',
הֵינּוּ כֵּל שִׁיפִי גּוֹפָא יֵהִיָּה קוֹדֵשׁ, הֵינּוּ שִׁיחָה
זַחֲיִנַת חֲכָמָה, שְׁתֵּרָאָה שִׁיחָה כּוֹלֵם דְּבֻקִים
וּמִתְנַהֲגִים עַל פִּי הַשְּׂכָל וְהַחֲכָמָה הַנִּקְרָא קוֹדֵשׁ,
וְאִז 'וְלֹא יֵהִיָּה בְּךָ עָרוֹת דְּזָרִי', הֵינּוּ שִׁיחָה

תורה לשמה היא יחוד שם ה' ובלימודה זוכה לעושר וכבוד

שם האחד פישון וכו' אשר שם הזהב.
וזהב הארץ ההיא טוב שם
הבדולח ואבן השוהם (צ יא-יג). והנה
חז"ל (זוהר בראשית כו: מקו"ז מקו"ח נ"ה פה.)
האירו עיני שזה לדרוש פישון, הוא פי שונה
הלכות. וידוע מאמרס ז"ל (שנת סג.) על פסוק
(משלי ג טז) 'אורך ימים צימינה', למימינים
זה, לעוסקים לשמה וכו'.

וזוה יש לומר שמרמזו כאן הפסוק, פישון
פי שונה, פירוש כששונה הלכות לשם
יחוד קודשא צריך הוא ושכינתיה, שהוא יחוד
מספר פי עם הכולל, אשר שם הזהב, מזה
יש לו עושר וכבוד. וזהב הארץ ההיא טוב,
היינו שאינם מבחינת משמאילים.

הלימוד צריך שיהיה בדחילו ורחימו ובהתקשרות
לבחינת דעת

ומפריש הכתוב יותר, שם הבדולח, ידוע
גדולת יש צו שני גוונים חיוור
וסומק (זוהר אדרא רבא נשא קלה:), וזהו רמז,
שזהו אי אפשר כי אם שילמוד התורה וההלכה
בדחילו ורחימו שהוא בחינת חסד וגבורה חיוור
וסומק. ושוהם הוא אותיות 'משה', והיינו
שילמוד התורה לשמה אותיות 'למשה', לקשר
עלמנו בבחינת דעת שהוא בחינת משה (זוהר
פקודי רכא.), ואז וזהב הארץ ההיא טוב
והצן:

שמו של אדם הוא חיות נשמתו

זה ספר תולדות אדם (ה א). יש לומר
ספר גימטריא 'שם', ושם הוא הנשמה,
כמו שאמר רבי נחמן ז"ל, 'נפש חיה הוא
שמו' (צ יט), היינו שהשם של אדם הוא הנפש
חיות של אדם שהוא הנשמה.

אור הנשמה גדל לפי ההשתדלות במצוות

וזוהו שמרמזו כאן זה ספר היינו הנשמה,
תולדות אדם היא לפי מעשיו הטובים
של האדם שנקרא תולדות, לפי השתדלות
פעולותיו, כך הוא זוכה לאור נשמה והצן.

בלימוד לשמה מוכך ומברר פגם הדיבור שלו ושל
אחרים

אז יאמר, על דרך כל העוסק בתורה לשמה,
זוכה לדברים הרבה (אבות פ"ו מ"א). יש
לומר הפירוש, שבתורתו לשמה, הוא מוכך
דיבורים הרבה, הן של עצמו, שפגם באיזה
דיבורים שדיבר שלא בצוונה ונפלו בעכירות
חומרות. הן דיבורים של אחרים, הכל הוא
מעלה ומוכך ומטהר, ועושה הצדלה מן
התערובות ונפול השמרים והקליפות למטה,
ונשאר רק טהור, על ידי לימוד תורה לשמה.

התורה מאירה ומבהיקה כספיר את האדם הלומד
בה

וזוה יש לומר שמרמזו בפסוק, זה ספר,
היינו התורה שנקראת ספר, לשון 'ספיר'
גזרתם יחד מאירות' (ומר א-ל מסתמר), על שם
שמנהיר עיינין דמשתדלין צה. (תולדות אדם,
היינו תיבת ספר נמשך גם כן למטה, והוא
ספר היינו שמצהיק ומנהיר על ידי הספר
שהוא התורה). תולדות אדם, היינו כל מעשיו
של אדם נקראים תולדות, וצדדיקים עיקר
תולדותיהם מעשים טובים וצרשעים להפך.
ועל ידי התורה, הוא מנהיר ומצהיק הדיבורים
של אדם שפגם בהם והיינו לימוד לשמה, שאז
באור התורה שנקראת חכמה, הוא מצרר
הטוב ודוחה הפסולת.

בדביקות לחכמה, אף שיחת חולין מתקנת את
האדם והעולם

ובן יש לומר, ספר, מלשון סיפורי דברים.
והיינו, אפילו כשמדבר שיחת חולין, והם